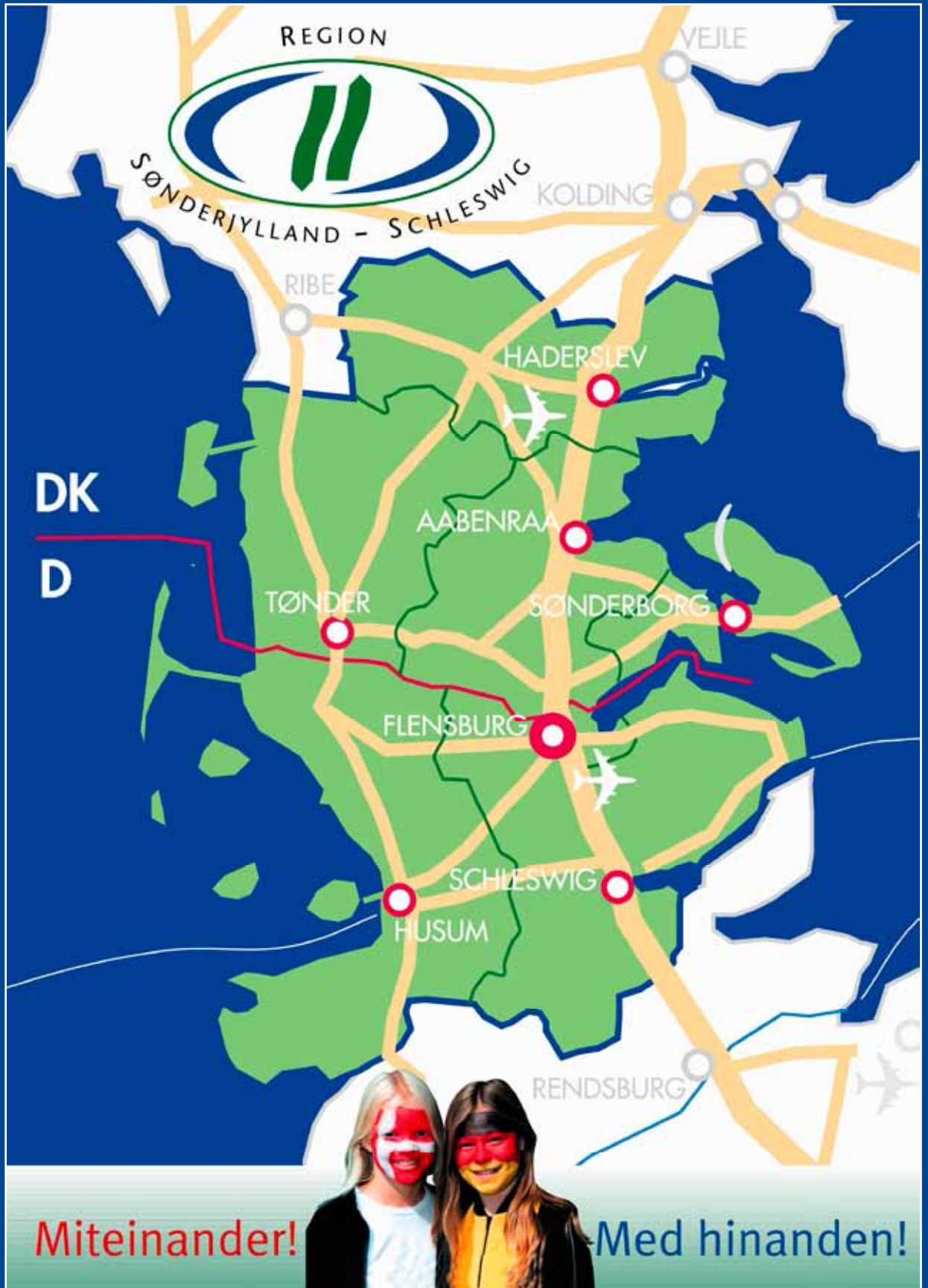

Region Sønderjylland - Schleswig Regionskontor & Infocenter Årsberetning 2008

Indhold

1. Indledning	3
1. Prioriteter og opnåede mål	3
2. Budget	4
3. Marketing/Offentlighedsarbejde	4
2. Regionalforsamling	5
1. Medlemmer af Regionalforsamlingen	5
2. Regionalforsamlingsmøder	6
3. Bestyrelsesmøder	7
4. Udvalg	8
1. Udvalget for uddannelse og udvikling	8
2. Udvalget for erhverv og miljø	9
3. Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde	10
5. Kulturpuljen	12
1. New Star Contest	12
2. Orgelfestival Sønderjylland-Schleswig 2008	12
3. Grænseoverskridende kunstudstilling Ida F. Ferdinand	12
4. Folk Baltica 2008	12
5. Dansk-tysk børneteaterfestival 2008	12
6. Projekt Vadehav – fisk og fiskeri 2. del	12
6. Kulturbro-Kulturbrücke	13
1. Rethinking the Maritime Museum	14
2. folkBALTICA gemeinnützige GmbH – Festival folkBALTICA 2009, 2010, 2011	14
3. Summer Jazz 2009	14
4. Center for Undervisningsmidler – Ungkunst.nu	14
5. Flensburg 08 – Fremme af ungdomsfodbold i den dansk-tyske grænseregion	15
7. Faggrupper/projektgruppe	15
1. Sprog og interkulturel forståelse	15
2. SpoReg	15
3. Ungdomsforum	15
4. Kultur	16
5. Beredskab	16
6. Ungdom og Sport	16
7. Arbejdsgruppen Sygedagpenge DK	17
8. Projektgruppen "Grenzenlos! Grænseløs!"	17
8. Regionskontor	17
1. Infocenter	17
2. Sprogkampagne	19
3. Skoleidrætsdag	22
4. Region Sønderjylland-Schleswigs kulturpris	23
5. Workshop "Perspektiver for sporten i Region Sønderjylland-Schleswig"	23
Bilag	25
Personaleoversigt	25 - 27

Impressum:

Region Sønderjylland-Schleswig
Regionskontor & Infocenter
Lyren 1 • DK-6330 Padborg
Tel. +45 74 67 05 01 • Fax +45 74 67 05 21
region@sjsl.regionsyddanmark.dk
www.region.de • www.region.dk •
www.pendlerinfo.org

1. Indledning

I 2008 stod Regionskontoret og Infocentret over for en række nye udfordringer og forandringer. Pr. 1. januar 2008 afløste Peter Hansen Andrea Kunsemüller som leder af Regionskontoret, og Sylvia Witte blev ansat som ny medarbejder i Infocentret pr. 1. maj.

På baggrund af en beslutning truffet af Region Sønderjylland-Schleswigs bestyrelse intensiveres serviceringen af fagudvalgene under Regionalforsamlingen, og til det formål blev Andrea Graw-Teebken ansat som deltidsmedarbejder pr. 1. juni.

Interreg 4 A-projektet "Kulturbro-Kulturbrücke" skulle forberedes og udarbejdes, og i den forbindelse blev Anna Kindberg ansat som projektmedarbejder pr. 1. oktober.

Regionskontoret og Infocentret havde sat sig mange mål for 2008, som blev nået takket være medarbejdernes engagement og netværkspartnerne samarbejdsvilje.

1.1 Prioriteter og opnåede mål

Region Sønderjylland-Schleswig nåede de mål, det havde sat sig for året. Handlingsplanen for 2008 indeholdt følgende centrale punkter:

Sprogkampagne

Sprogkampagnen til fremme af tysk i Danmark og dansk i Tyskland blev videreført med forskellige arrangementer som den dansk-tyske lærerkonference og Ungdomsforum samt gennemførelsen af det store projekt "Grenzenlos! Grænseløs!".

Infocenter og sprog

Infocentrets succesfulde arbejde blev videreført med rådgivning af enkeltpersoner og firmaer, netværkspleje, arrangementer for grænsependlere og firmaer.

Desuden blev der udgivet en ordbog "Kleines Wörterbuch Deutsch-Dänisch" og "Lille ordbog dansk-tysk" i et oplag på 10.000 stk. Ordbøgerne er tænkt som en hjælp, når man er på tur, og gør det nemmere at komme i gang med at lære det andet sprog.

Styrkelse af udvalgsarbejdet

Udvalgsarbejdet udgør en af de vigtige grundpiller i Region Sønderjylland-Schleswigs arbejde, og her er den tætte forbindelse til Interreg af særlig betydning.

Udvalgene, som har defineret deres opgaver i overensstemmelse med Interreg's handlingsfelter/indsatsområder, skal udarbejde anbefalinger til Interreg. Det blev konkretiseret i 2008.

Derudover blev der arbejdet hen imod at iværksætte konkrete handlinger og opnå konkrete resultater via gensidig information om bestemte emneområder og forhold i Region Sønderjylland-Schleswig.

Regionskontoret Sønderjylland-Schleswig er sekretariat for udvalgene og står for det forberedende arbejde i disse. Særligt ansættelsen af en medarbejder med ansvar for udvalgsarbejdet har styrket dette arbejde.

Oprettelse af Kulturbro-Kulturbrücke

Det første halvår af 2008 blev brugt på projektansøgningen, som var meget tids- og arbejdskrævende. Kulturbro-Kulturbrücke blev godkendt pr. 1. juli 2008, og det andet halvår blev derfor brugt på at informere om projektet og rådgive potentielle projektansøgere. I efteråret 2008 blev de første projekter således godkendt.

Til Kulturbro-Kulturbrücke er der oprettet en hel stilling mod den halve stilling, som der var afsat til People to People-projektet.

Udvikling af nye projekter med gamle og nye partnere

Med de nye partnere på dansk side, de fire kommuner Sønderborg, Haderslev, Aabenraa og Tønder samt Region Syddanmark, fik det dansk-tyske samarbejde i Region Sønderjylland-Schleswig et nyt grundlag. Sammen med de nye partnere blev der taget initiativ til og udviklet idéer til projekter på dansk og tysk side. Det gjaldt både Interreg-projekter, såsom Kulturbro-Kulturbrücke, og andre projekter af interesse for begge sider. Regionskontoret spillede en aktiv rolle i denne udviklingsproces og stillede sin viden og sit netværk til rådighed med henblik på at formulere projekter og finde nye partnere. Helt konkret blev der arbejdet på Pontifex-projektet, som skal fjerne mobilitetsbarrierer ved hjælp af jurister på Regionskontoret. Dette projekt bliver for øjeblikket drøftet inden for rammerne af partnerskabsaftalen mellem Region Syddanmark og Land Schleswig-Holstein. Desuden forbereder Regionskontoret i samarbejde med Region Syddanmark et koncept for en Regionsportal, hvor mange forskellige hjemmesider fra Regionen skal samles.

1.2 Budget

På Regionalforsamlingsmødet den 8.10.2007 i Sønderborg blev følgende budget for 2008 vedtaget:

Region Sønderjylland - Schleswig	Budget 2008	
	EURO*	DKK
I alt Regionskontor	475.862	3.535.656
I alt Infocenter Grænse	47.443	352.500
I alt People to People	88.156	655.000
I alt Region Sønderjylland - Schleswig **	611.461	4.543.156

*Kurs 7,43 afrundet

** Euro-beløb er beregnet på grundlag af beløb i kroner

1.3 Marketing/Offentlighedsarbejde

I år udsendte Regionskontoret og Infocentret ca. 77 pressemeddelelser med informationer om de nyeste udviklinger i Region Sønderjylland-Schleswig og om foredrag. Der blev både holdt foredrag om grænsependling og om sprogkampagnen.

Der blev holdt foredrag om Regionskontoret og Infocentret, om grænsependling og sprogkampagnen.

Region Sønderjylland-Schleswig, Regionskontoret og Infocentret blev omtalt 334 gange i medierne og andre publikationer.

Generelt kan Region Sønderjylland-Schleswig ikke klage over manglende pressedækning.

Sammenlignet med lignende institutioner kan responsen fra pressen siges at være virkelig god.

Region Sønderjylland-Schleswigs hjemmeside, www.region.de og www.region.dk, havde usædvanlig stor søgning i 2008. På grund af et nyt edb-system til registrering af statistik vedrørende internetsiderne er der desværre kun registreret data siden den 24. august. I perioden 24. august-31. december besøgte ca. 6.200 borgere siderne www.region.de og www.region.dk.

Også Infocentrets hjemmeside, www.pendlerinfo.org, havde mange besøgende i samme periode, hvor ca. 8.500 personer klikkede sig ind på hjemmesiden for at hente information om grænsependling og alle dermed forbundne emner som skat, pension osv.

2. Regionalforsamling

2.1 Medlemmer af Regionalforsamlingen

Karsten Uno Petersen, Vækstforum, Region Syddanmark
Jens Andresen, formand, Regionsrådsmedlem Region Syddanmark
Hans Peter Geil, borgmester, Haderslev Kommune
Tove Larsen, borgmester, Aabenraa Kommune
Vagn Therkel Pedersen, borgmester, Tønder Kommune
Jan Prokopek Jensen, borgmester, Sønderborg Kommune
Kim Anker Hansen, HR Manager, HTS-A Arbejdsgiver- og Erhvervsorg. (indtil maj 2008)
Carsten Piepgras, Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisation (fra maj 2008)
Thorkild Jacobsen, afdelingsformand, Danske EL Forbund
Prorektor Bjarne Graabech Sørensen, Ledelsessekretariatet Syddansk Universitet, Kolding
Stephan Kleinschmidt, Kulturudvalgsformand, Sønderborg Kommune
Hinrich C. Jürgensen, formand for det tyske mindretal BDN (Bund Deutscher Nordschleswiger)
Klaus Tscheuschner, næstformand, Oberbürgermeister, Stadt Flensburg
Manfred Kühl, SSW, Stadt Flensburg (indtil maj 2008)
Dr. Christian Dewanger, Stadtpräsident, Stadt Flensburg (fra maj 2008)
Helmut Wree, Kreispräsident, Kreis Nordfriesland (indtil maj 2008)
Albert Pahl, Kreispräsident, Kreis Nordfriesland (fra maj 2008)
Dieter Harrsen, Landrat, Kreis Nordfriesland
Johannes Petersen, Kreispräsident, Kreis Schleswig-Flensburg (indtil maj 2008)
Eckhard Schröder, Kreispräsident, Kreis Schleswig-Flensburg (fra maj 2008)
Bogislav-T. von Gerlach, Landrat, Kreis Schleswig-Flensburg
Helmut Hartmann, DGB-Region S-H-Nord
Dirk Nicolaisen, IHK Flensburg
Prof. Dr. Heiner Dunckel, rektor Universität Flensburg
Dr. Wolfgang Buschmann, borgmester, Gemeinde Harrislee (indtil maj 2008)
Wilfried Bockholt, borgmester, Stadt Niebüll (fra maj 2008)
Anke Spoorendonk, formand for SSW's landdagsgruppe, det danske mindretal

Observatører:

Karen Margrethe Pedersen, konst. direktør for Institut for Grænseregionsforskning
MF (ikke udpeget)
Dr. Eberhard Schmidt- Elsaëßer, Staatssekretär, Ministerium für Justiz, Arbeit und Europa
Susanne Herold, MdL, Schleswig-Holsteinischer Landtag

2.2 Regionalforsamlingsmøder

Regionalforsamlingen mødtes to gange i 2008. Det første møde fandt sted den 16.04.2008 i Flensburg og det andet den 05.11.2008 i Tønder.

Bestyrelsen under Regionalforsamlingen består af følgende medlemmer:

- Jens Andresen, DK, Region Syddanmark, formand
- Oberbürgermeister Klaus Tscheuschner, D, Stadt Flensburg
- Landrat Dieter Harrsen, D, Kreis Nordfriesland
- Jan Prokopek Jensen, DK, borgmester, Sønderborg Kommune

Det første Regionalforsamlingsmøde blev indledt med en statusrapport v/Ingrid Nestle fra Universität Flensburg om den globale klimasituation og dens indvirkninger og muligheder for Region Sønderjylland-Schleswig med efterfølgende diskussion.

Herefter fulgte en statusrapport v/lederen af Staatskanzlei, Heinz Maurus, om samarbejdet mellem Region Syddanmark og Land Schleswig-Holstein. Under den efterfølgende diskussion gjorde Regionalforsamlings-medlemmerne rede for deres syn på det grænseoverskridende samarbejde her i Regionen kontra Vejle-Kiel. Det blev i den forbindelse konstateret, at samarbejdet mellem Vejle-Kiel ikke er i konflikt med arbejdet i Region Sønderjylland-Schleswig.

Endvidere præsenterede Claus Schmidt, udviklingschef for Udviklingsråd Sønderjylland (URS), rapporten: "Jyllandskorridoren - porten til Europa" og redegjorde for dennes betydning for dansk økonomi. Han oplyste desuden, at der for øjeblikket arbejdes på en dansk-tysk regeringsaftale inden for infrastruktur, og han kom her ind på godstransport og persontrafik, som er særlig udtalt på vestkysten, og grænsependling. I denne forbindelse blev den fælles resolution om infrastruktur, som Kreis Nordfriesland, Kreis Schleswig-Flensburg og Stadt Flensburg har udarbejdet, også drøftet.

Andre emner på mødet var bl.a. beretningerne fra de tre udvalg samt Regionens årsregnskab for det seneste år.

På det andet møde den 5. november på Bjerremark Kursuscenter beskæftigede Regionalforsamlingen sig bl.a. med den kommende evaluering af Region Sønderjylland-Schleswig, som ifølge aftaleteksten skal foretages hvert femte år og således vil blive gennemført i 2009. Desuden blev der informeret om en omstrukturering af bestyrelsen, som vil medføre ændringer af forretningsordenerne. Christian Panbo præsenterede "Projekt klimavenlig Region: Fælles klimastrategi for Region Sønderjylland-Schleswig", som blev fulgt op af en diskussion.

Andre emner på mødet var:

- Beretninger fra udvalgene
- Valg af udvalgsformænd og næstformænd
- Godkendelse af budgettet for 2009
- Præsentation og godkendelse af handlingsplanen for Region Sønderjylland-Schleswig for 2009
- Godkendelse af en resolution om infrastruktur
- Afsked med medlemmer, der udtræder af Regionalforsamlingen

3. Bestyrelsesmøder

Bestyrelsen består af følgende medlemmer:

- Jens Andresen, DK, formand
- Oberbürgermeister Klaus Tscheuschner, Flensburg, D, næstformand
- Landrat Dieter Harrsen, Kreis Nordfriesland, D
- Borgmester Jan Prokopek Jensen, Sønderborg, DK

Bestyrelsen mødtes fire gange i 2008: den 28.02.08, den 02.02.08, den 11.09.08 og den 04.12.08. Den beskæftigede sig bl.a. med Jørgen Mads Clausens idé om at oprette en grænseoverskridende tænketank, "Tænk Regionen", skoleidrætsdagen, Interreg 4A, Kulturbro-Kulturbrücke, infrastruktur, sprogkampagnen, en fælles tur til Øresundsregionen (se nedenfor), Region Sønderjylland-Schleswigs strategi, analysen "mindretallenes merværdi", klima, problemer med tyske parkeringsskiver i Danmark og omvendt, ændringer i aftaleteksten og forretningsordenerne, samarbejdsaftalen mellem Region Syddanmark og Landesregierung Schleswig-Holstein samt evalueringen 2009.

Besøg i Øresundsregionen

Besøget i Øresundsregionen med deltagelse af repræsentanter fra bestyrelsen, partnerforvaltninger, forvaltningsgruppen og Regionskontoret foregik den 22-23.09.08 og bestod af besøg hos Øresundskomiteén, Øresund Direkt i Malmø, SkatØresund og Folketinget.

På besøget hos **Øresundskomiteén** sammenfattede souschefen Torben Åberg, at Øresundskomiteéns vigtigste opgaver i disse år består i:

- lobbyarbejde overfor den danske, svenske og på sigt tyske regering
- at være mødested for politikere, for regioner og kommuner

Han fortalte om Øresundsregionens fem styrkepositioner:

- Life Science
- Food Industries
- Environment technology
- Logistics
- IT

Derefter blev arbejdet i **Øresund Direkt** præsenteret af Lars Witt og Laila Persson. Øresund Direkt er lokaliseret på to adresser i henholdsvis København og Malmø men med et tæt samarbejde. Øresund Direkts opgave er overordnet set at informere borgerne i grænseregionen om forholdene på den anden side af sundet. Størstedelen af informationerne videregives via hjemmesiden oresunddirekt.com, men der er også mulighed for personlig henvendelse.

Under besøget hos **Malmö Stad** gav Christer Persson et tilbageblik over processen frem til Øresundsbroen og udfordringerne i Øresundsregionen nu og i fremtiden.

Under besøgets anden dag besøgte man **SkatØresund**. Kontoret blev oprettet i januar 2004 og

består af et kontor i henholdsvis Helsingør og København. Der er ansat 23 medarbejdere og hovedopgaven består i at rådgive personer med bopæl i Sverige og arbejde i Danmark.

På besøget hos den tidligere minister Hans Christian Schmidt i **Folketinget**, blev der især lagt vægt på at forbedre forholdene for grænsependlere med arbejde i Danmark. Det blev bl.a. diskuteret, hvordan Region Sønderjylland-Schleswig kan sidestilles med Øresundsregionen hvad angår skatterådgivning og særregler på skatteområdet. Det blev aftalt, at Regionskontoret udarbejder en liste med problemfelter, og at der skal afholdes opfølgende møder med de pågældende ministre/ordførere fra Folketingets partier.

4. Udvalg

4.1 Udvalget for uddannelse og udvikling

Udvalget for uddannelse og udvikling afholdt fire møder i 2008: den 26.2.08 (2 fraværende) på Rådhuset i Flensburg, den 7.4.08 (1 fraværende) på Regionskontoret i Padborg, den 16.9.08 (1 fraværende) hos Artefact i Glücksburg sammen med Udvalget for erhverv og miljø og den 3.12.08 (2 fraværende) på Enstedværket i Aabenraa.

Formand: Jørn Lehmann Petersen, DK

Næstformand: Peter Dietrich Henningensen, D (indtil maj 2008) / Ulrich Brüggemeier, D (siden november 2008)

Udvalget har først og fremmest beskæftiget sig med forskellige projekter vedrørende grænseoverskridende samarbejde inden for uddannelse og udvikling. Forslag og emner på området blev drøftet indgående, hvilket bl.a. førte til generelle diskussioner om perspektiverne for samarbejdet i Region Sønderjylland-Schleswig.

Udvalget har bl.a. beskæftiget sig med følgende emner:

Mødet den 26.2.08

- Status for gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser
- Orientering om Collegium Mare Balticum – samarbejde mellem universiteterne i Flensburg og Sønderborg
- Prof. Dr. Heiner Dunckel kom ind på målet iværksætter, som knytter sig til forskningen, og så her en mulighed for at holde "High Potentials" i Regionen
- Ingrid Nestle, Lehrstuhl Energie- und Umweltmanagement der Universität Flensburg, præsenterede den aktuelle status inden for klimaforskning
- "Tænk Regionen!" Peter-Dietrich Henningsen redegjorde for idéen omkring en grænseoverskridende tænketank

Mødet den 7.4.08

- "Tænk Regionen"
- Teknologier for synshæmmede - Jørn Lehmann Petersen præsenterede den nyeste udvikling på området

Mødet den 16.9.08

- Geschäftsführer Werner Kiwitt, Artefact, præsenterede sin institution

- Peter Rathje, Project Zero Sønderborg, fortalte om de mål, Sønderborg by har sat sig - inden 2029 skal byens CO₂-regnskab være på nul
- Professor Dr. Hohmeyer, Energie- und Umweltmanagement, Universität Flensburg, gjorde rede for menneskets indflydelse på klimaet. Løsningsmodeller for Regionen skal omfatte allerede eksisterende initiativer
- Projekt Zero Flensburg, studentergruppe ved Universität og FH Flensburg, kom med en række praktiske bud på, hvad Regionen kan gøre for at nedbringe CO₂-udslippet

Mødet den 3.12.08

- Klimadiskussion - opfølgning på sidste møde
- Diskussion om fremtidige emner og målsætninger i udvalgsarbejdet
- Diskussion om uddannelser - gensidig anerkendelse af udvalgte uddannelser, muligheder for praktikpladser
- Sprogudvikling - muligt fællesmøde med Kulturudvalget

4.2 Udvalget for erhverv og miljø

Udvalget for erhverv og miljø afholdt fem møder i 2008: den 31.1.2008 (1 fraværende) på slagteriet Schlachtzentrum Nordfriesland i Husum, den 19.03.2008 (3 fraværende) på Deutsches Generalsekretariat i Aabenraa, den 28.5.2008 (1 fraværende) på uddannelsescentret Bildungszentrum für Tourismus und Gastronomie i Husum, den 16.09.2008 (2 fraværende) hos Artefact, Glücksburg, sammen med Udvalget for uddannelse og udvikling samt den 24.11.2008 (2 fraværende) på Regionskontoret i Padborg.

Formand: Helmut Wree, D (indtil maj 2008) / Thomas Dose, D (siden november 2008)

Næstformand: Christian Panbo, DK

Udvalget har først og fremmest beskæftiget sig med forskellige projekter vedrørende grænseoverskridende samarbejde inden for erhverv og miljø. Centrale punkter har her været infrastrukturen i Region Sønderjylland-Schleswig, turisme, herunder turisme for mennesker med handicap, kystsikring, det regionale køkken og vedvarende energi. Forslag og emner på området blev drøftet indgående, hvilket bl.a. førte til generelle diskussioner om perspektiverne for samarbejdet i Region Sønderjylland-Schleswig.

Udvalget har bl.a. beskæftiget sig med følgende emner:

Mødet den 31.1.08

- Helmut Wree oplyste om den aktuelle status vedrørende eksportstalde, sælpest, ferie for mennesker med handicap, opfølgning på fyrtårnsprojekter, grænseoverskridende jernbanetrafik og infrastruktur generelt
- Beretning om forbedringen af infrastrukturen / trafiksituationen Hamborg-Esbjerg, planer vedrørende udbygningen af vejnettet på dansk og tysk side, v/Amtsleiter Burkhard Jansen, Husum og borgmester Vagn Therkel Pedersen, Tønder
- Status for Verdensnaturarv Vadehavet på dansk og tysk side
- Uddybning af idéen om et "regionalt køkken", v/Hans von Wecheln. Markedsføringen af regionale produkter som råvarer og halvfabrikata er kernen i Stefan Schütts projektidé, hvilket igen er i overensstemmelse med udvalgets promovring af det regionale køkken.
- Hinrich Jürgensen foreslog, at der bliver fulgt op på infrastrukturen

Mødet den 19.3.08

- Helmut Wree udtrykte glæde over de opnåede forbedringer af forbindelserne inden for jernbanetrafikken
- Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein arbejder videre på markedsføringen af regionale fødevarerprodukter
- Status for initiativet vedrørende turisme for mennesker med handicap i Regionen
- Thomas Langmaack redegjorde i sit indlæg for, hvordan kystsikringen i Slesvig-Holsten er organiseret. Hans von Wecheln slog fast, at den forbyggende indsats inden for kystsikring er vigtig.
- Peter Hansen informerede om Regionskontorets aktiviteter med henblik på at knytte kontakter inden for beredskabssamarbejde
- Peter Hansen redegjorde for udviklingen inden for rådgivning af grænsependlere og fremlagde de aktuelle tal

Mødet den 28.5.08

- Præsentation af BTG (vært) og orientering om emnet "Det regionale køkken", v/afdelingsleder Stefan Schütt, Husum
- Petra Lübke, Staatskanzlei Kiel, redegjorde for status og den aktuelle udvikling for delstatsregerings fyrtårsprojekter
- Status vedrørende forbedringen af infrastrukturen - udvikling og aktiviteter, v/Helmut Wree. Det er ikke tilstrækkeligt blot at betragte den faktiske tilstand inden for transportsektoren, der må i langt højere grad udvikles en vision for de berørte regioner.
- Turisme for mennesker med handicap i Region Sønderjylland-Schleswig, v/Frank Ketter, Wirtschaftsförderungsgesellschaft Nordfriesland, Husum

Mødet den 16.9.08

- Geschäftsführer Werner Kiwitt, Artefact, præsenterede sin institution
- Peter Rathje, Project Zero Sønderborg, fortalte om de mål, Sønderborg by har sat sig - inden 2029 skal byens CO2-regnskab være på nul
- Professor Dr. Hohmeyer, Energie- und Umweltmanagement, Universität Flensburg, gjorde rede for menneskets indflydelse på klimaet. Løsningsmodeller for Regionen skal omfatte allerede eksisterende initiativer
- Projekt Zero Flensburg, studentergruppe ved Universität og FH Flensburg, kom med en række praktiske bud på, hvad Regionen kan gøre for at nedbringe CO2-udslippet

Mødet den 24.11.08

- Præsentation af medlemmerne
- Status klimapolitik, v/Peter Hansen
- Status infrastruktur, v/Peter Hansen
- Tilbageblik på hidtidige initiativer og fastlæggelse af nye temapunkter

4.3 Udvalget for kultur, kontakt & samarbejde

Udvalget for kultur, kontakt & samarbejde afholdt fem møder i 2008: den 24.1.08 (1 fraværende) i Nissenhaus i Husum sammen med faggruppen Sprog og interkulturel forståelse, den 10.3.08 (5 fraværende), Lyren i Padborg, den 3.6.08 (4 fraværende) på Brødrene Grams Museum i Vojens,

den 1.10.08 (4 fraværende) hos Kulturstiftung des Kreises Schleswig-Flensburg i Slesvig og den 27.11.08 (4 fraværende) på Regionskontoret i Padborg.

Formand: Dr. Hans-Werner Johannsen, D (indtil maj 2008) / Frauke Kramer, D (fra november 2008)

Næstformand: Helle Barsøe, DK

Udvalget har først og fremmest beskæftiget sig med ansøgningerne til Region Sønderjylland-Schleswigs Kulturpulje og til Kulturbro-Kulturbrücke. Ansøgningerne blev drøftet indgående, hvilket bl.a. førte til generelle diskussioner om perspektiverne for samarbejdet i Region Sønderjylland-Schleswig.

Udvalget har bl.a. beskæftiget sig med følgende emner:

Mødet den 24.1.08

- Dialog med faggruppen Sprog og interkulturel forståelse om emnet "Tosprogethed som middel til interkulturel forståelse - ønsker og barrierer på områderne sprog og interkulturel forståelse"
- Præsentation af det virtuelle museum om dansk-tysk regionalhistorie
- Status Interreg-projekt "Kulturbro-Kulturbrücke"
- Ansøgninger til Kulturpuljen

Mødet den 10.3.08

- Ansøgninger til kulturprisen
- Ansøgninger til Kulturpuljen
- Status Interreg-projekt "Kulturbro-Kulturbrücke"
- Skoleidrætsdag
- Dansk-tysk fælles efteruddannelse, v/Helle Barsøe

Mødet den 3.6.08

- Beretning Kulturbro-Kulturbrücke
- Præsentation "Guide für Kultur im Grenzland" (Kulturguide for grænselandet), v/Jan Ö. Meier, NORDNORDWEST
- Ansøgninger til Kulturpuljen
- Kulturregion Sønderjylland-Schleswig
- Handlingsplan

Mødet den 1.10.08

- Workshop "Perspektiver for sporten i Regionen", v/Rainer Albrecht og Horst Gehrke
- Kulturbro-Kulturbrücke, v/Anne-Mette Olsen
- Ansøgninger til Kulturbro-Kulturbrücke
- Handlingsplan

Mødet den 27.11.08

- Den tredje lærerkonference 2008 og Ungdomsforum 2008
- Kulturbro-Kulturbrücke
- Ansøgninger til Kulturbro-Kulturbrücke
- Efteruddannelseskursus for forvaltningsansatte

5. Kulturpuljen

Da det nye Interreg 4A-projekt "Kulturbro-Kulturbrücke" blev bevilget i juli 2008 og Interreg III A-projektet "People to People" blev afsluttet i 2007, blev der oprettet en kulturpulje for den mellemliggende periode, så der også fortsat kunne ydes støtte til grænseoverskridende projekter.

Følgende projekter blev støttet i 2008:

5.1 New Stars Contest

Under den grænseoverskridende musikkonkurrence, som fandt sted i Idrætshallen i Flensborg i marts 2008, fik ca. 12 unge amatørbands mulighed for at give prøver på deres potentiale på en scene med professionelt udstyr. Der blev bevilget 4.500 € / 33.000 DKK, hvoraf ca. 900 € / 6.731,55 DKK blev tilbagebetalt, da indtægterne i forbindelse med projektet oversteg forventningerne.

5.2 Orgelfestival Sønderjylland-Schleswig 2008

Den grænseoverskridende orgelfestival fandt sted første gang i 2003. Festivalen kunne byde på et program med et vellykket miks af arrangementer med internationale musikere og koncerter med kendte musikere fra Regionen. Desuden blev tilgangen til "klassisk" musik og orglet som instrument gjort lettere for børn og unge takket være specielle orgelkoncerter og projekter. Der blev bevilget 2.490 € / 18.500 DKK.

5.3 Grænseoverskridende kunstudstilling Ida F. Ferdinand

Den københavnske kunstner Ida F. Ferdinands paralleludstilling samtidig på to lokaliteter på begge sider af grænsen skulle appellere til kunstinteresserede og muliggøre en dialog via kunsten. Kunsthistorikere og kunstneren selv fulgte denne dialog. Der blev bevilget 4.000 € / 30.000 DKK.

5.4 Folk Baltica 2008

Festivalen Folk Baltica løb også af stabelen i 2008. Allerede i 2005, 2006 og 2007 udviklede festivalen sig til at være et highlight med en uvurderlig værdi for Regionen. Der optrådte internationalt kendte navne fra den nordiske, tyske og baltiske folkscene, som understregede Region Sønderjylland-Schleswigs betydning som bindeled mellem Europa og Norden. Der blev bevilget 19.000 € / 141.000 DKK.

5.5 Dansk-tysk børneteaterfestival 2008

Den dansk-tyske børneteaterfestival skal omfatte danske og tyske teaterforestillinger på begge sider af grænsen og en dansk-tysk workshop samt et dansk-tysk seminar. Der fandt ca. 50 forestillinger sted i Region Sønderjylland-Schleswig koncentreret omkring Flensborg og Haderslev. Teaterforestillingerne henvender sig primært til aldersgruppen 4-16 år. Hver forestilling blev opført på begge sider af grænsen, og formiddagsforestillingerne var gratis for skoleklasser. Tilskuddet var på 13.400 € / 99.500 DKK i 2007, fordi der ikke var flere midler til rådighed det år. I 2008 blev der derfor bevilget yderligere 1.750 € / 13.000 DKK.

5.6 Projekt Vadehav - fisk og fiskeri 2. del

Det grænseoverskridende undervisningsprojekt med ekskursioner blev gennemført i et samarbejde mellem eleverne fra 8. klasse på Realschule Niebüll og Bredebro Skole som fortsættelse af projektets 1. del, som der blev ydet tilskud til året før. Begge skoleklasser, i alt 68 elever og seks lærere, mødtes tre dage i Niebüll i maj. Her blev der arbejdet med emner som forfatteren Theodor Storm og halligerne, stormfloder og frisere. Eleverne besøgte også halligen Hooge, og de var på

vadehavsvandring med en naturvejleder fra Schutzstation Wattenmeer. Projektet styrkede de interkulturelle og sociale forbindelser mellem deltagerne, og der blev dannet et netværk med henblik på at videreføre arbejdet. Tilskuddet var på 2.000 € / 15.000 DKK.

6. Kulturbro-Kulturbrücke

Interregprojektet Kulturbro-brücke blev bevilliget pr. 1.7.2008. Regionskontoret Sønderjylland-Schleswig har fået overdraget det hverv at stå for projektledelse og det daglige arbejde med rådgivning af projektansøgere og organisation af projektet. I den forbindelse er der på Regionskontoret blevet oprettet en stilling med 37 ugentlige timer, der den 01.10.2008 er blevet besat med projektmedarbejder Anna Kindberg. Leder for projektet er sagsbehandler for henholdsvis kultur, ligestilling og sprog samt ungdom og sport på regionskontoret Anne-Mette Olsen. Sekretariatsfunktionen på Regionskontoret udføres i tæt samarbejde med leadpartneren og de øvrige projektpartnere.

Projektet Kulturbro-Kulturbrücke fungerer som et paraplyprojekt, der støtter og rådgiver mindre projekter (såkaldte mikroprojekter) inden for områderne kultur, ungdom, sport eller sprog. Borgere og kulturaktører i Region Sønderjylland-Schleswig kan gennem dette projekt få tilskud til at gennemføre projekter. Mikroprojekterne vil være med til at fremme den interkulturelle dialog menneskene imellem og derigennem styrke den fælles identitet.

Formålet med Kulturbro-Kulturbrücke er igennem støtte af projekterne at nedbryde mentale barrierer samt skabe rummelighed, en fælles kulturel identitet og et fælles sammenhold på tværs af landegrænser og nationale tilhørsforhold. Projektet skal desuden bidrage til at udvikle en kulturel infrastruktur for alle parter i det dansk-tyske kultursamarbejde.

Projektet skal f.eks.

- styrke den fælles identitet i Region Sønderjylland-Schleswig
- fremme den interkulturelle dialog
- skabe nye samarbejdsrelationer og netværk på tværs af både lande- og kulturelle faggrænser
- være med til at opbygge og etablere nye strukturer og en kulturel infrastruktur
- udvikle nye segmenter inden for de forskellige kulturgrene
- arbejde med nye emneområder for at nå nye målgrupper
- dygtiggøre og udvikle kulturaktører
- udvikle mellemfolkelig dialog og samarbejde
- have oplysende karakter
- arbejde på tværs af nationale, faglige, etniske og organisatoriske forskelle
- bringe international kultur og inspiration til regionen
- formidle og gøre befolkningen bevidste om den fælles historie

Igangsættelsen af aktiviteter er blevet forsinket som følge af, at det først var muligt at ansætte en projektmedarbejder pr. 1.10.2008. Projektlederen Anne-Mette Olsen vendte tilbage fra barsel og afholdelse af ferie den 11.9. Barselsvikaren Evelyn Holoch / Janne Rösler har igangsat de nødvendige tiltag, men markedsføringsaktiviteterne er først i fuldt omfang sat i gang efter denne dato. Yderligere har der været en del forsinkelser som følge af uafklarede spørgsmål ved Interreg, ligesom bevillingsskrivelsen endnu ikke forelå ved udgangen af 2008.

Anne-Mette Olsen har sammen med Anna Kindberg stået for opstarten af projektet, planlægning og gennemførelse af markedsføringstiltag samt rådgivet i forbindelse med ansøgninger til Kulturbro-Kulturbrücke.

Kulturbro-Kulturbrücke er i løbet af efteråret blevet præsenteret ved 12 arrangementer. Der er blevet afholdt 27 personlige rådgivninger, samt 76 telefoniske rådgivninger.

Samlet set har projektledelsen fået kendskab til 16 presseomtaler af Kulturbro-Kulturbrücke i 2008. Arrangørerne bliver gjort opmærksom på, at de i forbindelse med alle former for publikationer og pressemeddelelser skal nævne Region Sønderjylland-Schleswig og medfinansieringen gennem Interreg 4A, hvilket dog ikke altid garanterer, at det bliver nævnt i den pågældende presseomtale.

Følgende projekter fik bevilliget tilskud i 2008:

6.1 Rethinking the Maritime Museum

Projektpartnerne Museum Sønderjylland og Flensburger-Schiffahrtsmuseum planlægger en konference, som skal fungere som impuls giver for museerne i Aabenraa og Flensburg i særdeleshed og fremtiden for "det maritime Slesvig" i almindelighed. Konferencen har internationale bidrag og henvender sig især til fagfolk fra områderne museer, kultur og turisme samt aktive på den maritime scene (f.eks. museumshavne, hjemstavnsforskere mv.) Der blev bevilliget: 67.050 DKK / 9.000 €.

Konferencen afholdes i Aabenraa og Flensburg den 20.-23.5.2009.

6.2 folkBALTICA gemeinnützige GmbH – Festival folkBALTICA 2009, 2010, 2011

Projektpartnerne folkBALTICA gemeinnützige GmbH og Byens Scener planlægger en videreudvikling af Folk Baltica i årene 2009, 2010 og 2011, med en betydelig udvikling af det grænseoverskridende element, koncerter, workshops, udstillinger mv. 2009 er der arrangeret en pilgrimsvandring med koncerter på både dansk og tysk side. Der er dermed i høj grad tale om en innovativ festival, der går nye veje for at nå nye målgrupper.

Der blev bevilliget: 167.625 DKK / 22.500 € pr. år i tre år.

Arrangementerne under folkBALTICA afholdes i hele Region Sønderjylland-Schleswig (i 2009 i perioden 22.-26.4).

6.3 Summer Jazz 2009

Projektpartnerne Sønderborg Musikskole og Landesmusikrat Schleswig-Holstein e.V. planlægger at gennemføre jazz-workshops for unge fra Schleswig-Holstein og Sønderjylland på Nordkolleg i Rendsburg i somrene 2009 og 2010. Der er desuden planlagt diverse supplerende arrangementer i løbet af kurset såsom foredrag om jazz i Danmark.

Der blev bevilliget: 37.250 DKK / 5.000 € pr. år i to år samt 1.490 DKK / 200 € pr. deltager fra regionen.

Arrangementet finder sted i Rendsburg 21.7.-26.7.2009 samt 13.7.-18.7.2010.

6.4 Center for Undervisningsmidler – Ungkunst.nu

Projektpartnerne "Center for undervisningsmidler" og Kulturstiftung des Kreises Schleswig-Flensburg m.fl. planlægger et treårigt projekt med workshops og kunstudstillinger for børn og unge med særlig interesse for billedkunst. Temaet 2009 er "I kunstens have". Projekter stiler efter at give gode muligheder for talentudvikling, skabelse af grænseoverskridende netværk samt at øge kendskabet til de eksisterende kulturinstitutioner på begge sider af grænsen.

Der blev bevilliget: 60.000 DKK / 8.053 € pr. år i tre år.

Arrangementerne finder sted i Sønderborg, Flensburg og Unewatt hvert forår.

6.5 Flensburg 08 – Fremme af ungdomsfodbold i den dansk-tyske grænseregion

Projektpartnerne Tønder SF og FC Sydvest og Flensburg 08 planlægger afholdelsen af et fælles fodboldstævne med deltagelse dels af klubbernes egne hold, dels af andre hold fra regionen og udefra (Århus, Hamburg mv.) Udover det rene konkurrenceaspekt vil projektet sætte fokus på talentudvikling, trænermetoder og det sociale samvær mellem spillerne.

Der blev bevilliget: 18.625 DKK / 2.500 €

Arrangementet finder sted i Flensburg den 17. og 18.1.2009

7. Faggrupper/projektgruppe

7.1 Faggruppen Sprog og interkulturel forståelse

Anne-Mette Olsen hhv. hendes vikar Evelyn Holoch/Janne Rösler koordinerede møderne i faggruppen Sprog og interkulturel forståelse.

Faggruppen består af repræsentanter for forskellige uddannelsesinstitutioner, skoler og universiteter og beskæftiger sig med udbredelsen af dansk og tysk i Region Sønderjylland-Schleswig.

Faggruppen er et vigtigt netværk, hvor der bliver udviklet idéer til grænseoverskridende projekter og udvekslet erfaringer. Faggruppens medlemmer spillede en vigtig rolle i forbindelse med planlægningen og gennemførelsen af aktionen "Grenzenlos! Grænseløs!", der fandt sted i Flensburg Galerie den 10. og 11. april som led i sprogkampagnen. Arrangementet henvendte sig primært til de ældste skoleklasser. Målet var at vække elevernes interesse for nabosproget, skabe berøringsflader og informere om senere studie- og arbejdsmuligheder. Desuden har faggruppen beskæftiget sig med Interreg-projektet "Kulturbro-Kulturbrücke" og "dansk-tysk lærerkonference". Den 24. januar blev der afholdt et fælles møde med Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde om emnet "Tosprogethed som middel til interkulturel forståelse - ønsker og barrierer på områderne sprog og interkulturel forståelse".

7.2 Faggruppen SpoReg

Faggruppen består af repræsentanter for idrætsorganisationerne på begge sider af grænsen. Faggruppens møder tager på den ene side sigte på gensidig orientering og på at invitere hinanden til idrætsarrangementer. På den anden side er sigtet også at udvikle idéer og gennemføre grænseoverskridende aktiviteter.

Skoleidrætsdagen 2008 blev afholdt i Aabenraa den 11. september. Faggruppen arrangerede den, hvilket den gør hvert år, og i år var syvende gang. Der deltog ca. 900 elever fra begge sider af grænsen i arrangementet. I samarbejde med Nordsee Akademie Leck blev der i perioden 19.-20.09.08 endvidere afholdt en workshop omkring emnet "Perspektiver for sporten i Region Sønderjylland-Schleswig" med 24 deltagere.

7.3 Faggruppen Ungdomsforum

Faggruppen Ungdomsforum består af lærerne fra de otte skoler, der deltager i Ungdomsforum. Også i 2008 stod Anne-Mette Olsen/hendes vikar Janne Rösler i samarbejde med faggruppens medlemmer bag arrangementet, der fandt sted den 13.-14. november på Jugendhof Scheersberg i Quern.

Elever og lærere mødes hvert år skiftevis på den danske og den tyske side af Region Sønderjylland-Schleswig, hvor de på et todagesseminar drøfter fælles emner, uddyber kontakterne og tilrettelægger det videre samarbejde mellem lærerne. I år beskæftigede man sig med dans og drama (kropssprog og interpretation), rytme og trommespil, en Regions-workshop samt tandemundervisning (temasamtaler mellem en dansk og en tysk elev). Deltagerne forbereder sig intensivt via internet i forvejen.

7.4 Faggruppen Kultur

Anne-Mette Olsen hhv. hendes vikar Evelyn Holoch/Janne Rösler deltog i møderne i faggruppen Kultur.

Denne faggruppe har den vigtige funktion at vurdere ansøgningerne til Kulturpuljen og komme med anbefalinger til de ansvarlige udvalg. I faggruppen sidder der fagfolk inden fra kulturområdet, der ligger inde med den nødvendige viden og har kontakter til potentielle ansøgere. Dette bidrager til at sikre kvaliteten i ansøgningerne til Kulturpuljen. Endvidere udgør faggruppen et vigtigt grænseoverskridende netværk, hvor der bliver udvekslet idéer og erfaringer.

I 2008 beskæftigede faggruppen Kultur sig bl.a. med udvælgelse af forskellige grænseoverskridende kulturprojekter med henblik på tilskud fra Kulturpuljen, ansøgning om og indførelse af Interreg-projektet "Kulturbro-Kulturbrücke" samt forslag og prioriteringer i forbindelse med Kulturpris 2009.

7.5 Faggruppen Beredskab

Møderne i faggruppen Beredskab blev koordineret af Peter Hansen.

I årets løb blev der afholdt flere møder på Regionskontor Sønderjylland-Schleswig, hvor behovet for et tættere grænseoverskridende samarbejde mellem brandværnene og andre beredskabsaktører blev diskuteret.

På baggrund af konferencen om dansk-tysk beredskabssamarbejde, som blev afholdt i Slesvig i oktober 2007, er man begyndt at udarbejde en ordbog med de vigtigste beredskabsbegreber på dansk, tysk, fransk og engelsk. Ordbogen forventes at være klar i foråret 2009.

Desuden beskæftigede Udvalget for erhverv og miljø sig den 19.03.08 bl.a. også med et foredrag v/Thomas Langmaack fra Landesbetrieb Küstenschutz, Nationalpark und Meeresschutz, Husum om emnet: "Status og beføjelser i forhold til skibssikkerhed på tysk side".

7.6 Faggruppen Ungdom og Sport

Den dansk-tyske faggruppe Ungdom og Sport har genoptaget arbejdet i forbindelse med Interreg-projektet "Kulturbro-Kulturbrücke". Faggruppen har til opgave at vurdere ansøgninger til støttepuljen under Kulturbro og på sine møder tage stilling til, om den kan komme med en anbefaling af de enkelte projekter. Den er desuden et vigtigt netværk for at sikre en regelmæssig udveksling af idéer og initiativer på området for børn/unge og sport mellem partnerforvaltningerne i Region Sønderjylland-Schleswig.

Faggruppen består af fagfolk fra de syv kommunale partnerorganisationer i Region Sønderjylland-Schleswig og støttes af medarbejderne på Regionskontoret i form af sekretariatet bag Kulturbro: Anne-Mette Olsen og Anna Kindberg.

7.7 Arbejdsgruppen Sygedagpenge DK

Arbejdsgruppen er etableret med henblik på at danne et netværk og for at sikre en ensartet sagsbehandling for grænsependlere i de sønderjyske kommuner. Arbejdsgruppen mødtes første gang den 19.09.08 vedrørende "Fleksjob og dermed forbundne grænseoverskridende problemer" med et foredrag v/Charlotte Bodilsen. Forud for dette møde blev der den 23.05.08 afholdt et informationsarrangement om "Sygemeldte grænsependlere" i Regionskontoret i Padborg, som Projektcenter Sønderjylland stod bag.

7.8 Projektgruppen "Grenzenlos! Grænseløs!"

Som led i Region Sønderjylland-Schleswigs sprogkampagne, som havde stor succes med projekterne "Tag der dänischen Sprache", "Tysk på en uge", Prof. Dr. ABC og BørneKunstFestivalen i 2006, blev der i 2007 og 2008 sat fokus på en stort anlagt grænseoverskridende aktion. Projektgruppen bestod af medlemmer af faggruppen Sprog og interkulturel forståelse, interesserede aktører fra de sidste aktioner og repræsentanter fra medierne på begge sider af grænsen.

Baggrunden for aktionen er interessen for at fremme dansk og tysk og bringe mennesker fra begge sider af grænsen sammen.

Arrangementet fandt sted i indkøbscentret Flensburg Galerie i den indre by i Flensburg.

Målgruppen var således ikke kun børn og unge, men også forbipasserende. Det brede fokus kunne opnås gennem målrettede aktiviteter for skoleklasser og børnehavegrupper samt informationsstande for forbipasserende.

Aktionen fandt sted den 10. og 11. april 2008.

8. Regionskontor

I 2008 blev rådgivningen af grænsependlere i organisatorisk henseende for første gang lagt ind under Regionskontoret. På grund af godkendelsen af Interreg-projektet Kulturbro-Kulturbrücke pr. 1. juli havde Regionskontoret fortsat administrative opgaver som arbejdsområde i form af forvaltningen af Kulturpuljen.

Lederskiftet på Regionskontoret medførte fortsat huller på personalesiden, som medarbejderne blev nødt til at udfylde. På trods af denne ekstra belastning gennemførte Regionskontorets ledelse 183 tjenestemøder, interviews, møder og netværkstræf. Sagsbehandleren på kultur- og sprogområdet deltog i 68 møder og arrangementer.

Deltagelsen i årsmødet i Europæiske grænseregioners Arbejdsfællesskab (AEBR), der fandt sted den 15. og 16. oktober 2008 i Plauen, bør også fremhæves. Her blev Peter Hansen valgt ind i bestyrelsen, og Gert Gammelgaard, Region Syddanmark, blev valgt som suppleant. Dermed er Region Sønderjylland-Schleswig sikret indflydelse på europæisk plan.

8.1 Infocenter

I løbet af 2008 har Infocentret stået bag mange aktiviteter, der bidrager til at åbne det grænseoverskridende arbejdsmarked yderligere og præsentere Region Sønderjylland-Schleswig som en aktiv og enestående region med en særlig viden om nabolandet.

Det er lykkedes at åbne grænsen, særligt fra det tyske til det danske arbejdsmarked. Det skyldes på den ene side den store ledighed i Tyskland og manglen på arbejdskraft i Danmark, og på den anden side også det bedre kendskab til forholdene i det andet land, ikke mindst som følge af Infocenters rådgivningsvirksomhed.

Aktiviteter 2008

Rådgivning af grænsependlere, virksomheder og institutioner med spørgsmål om grænseoverskridende emner udgjorde også i 2008 Infocentrets hovedvirksomhed. I 5.051 tilfælde har borgere samt virksomheder og institutioner modtaget rådgivning, idet spørgsmål er blevet besvaret direkte, der er iværksat videregående undersøgelser samt henvist til kompetente netværkspartnere. 295 af disse rådgivningssamtaler har fundet sted i Flensborg, Leck og Aabenraa.

Rådgivningstallet steg kontinuerligt, for behovet er vokset, grænsen er ikke længere en uovervindelig hindring på arbejdsmarkedsområdet. Det viste sig, at henvendelserne ændrede karakter på grund af situationen på arbejdsmarkedet. De rådsøgendes spørgsmål er blevet mere komplekse, og samtidig stiller henvendelsernes karakter større krav til rådgivernes faglige niveau og ekspertise.

Infocentrets rådgivere har deltaget i i alt 43 tjenestemøder med samarbejdspartnere og andre aktører.

Der er afholdt 75 arrangementer (seminarer, konferencer og foredrag) med 3.383 deltagere.

For at opnå en endnu større bekendthedsgrad, er informationsbrochuren blevet opdateret og fordelt via multiplikatorer, rådsøgende og institutioner

Til brug for rådgivningen er flyers med en addressesamling samt en tjekliste blevet opdateret og 10 brochurer er blevet fremstillet og blevet opdateret.

PR-arbejdet førte til radiooptale i adskillige tilfælde samt diverse presseartikler.

Da Regionskontoret har overtaget rådgivningsaktiviteterne, har det stået for al offentlighedsarbejde på området, som derfor indgår i Regionskontorets beretning.

Infocentrets medarbejdere har taget initiativ til danskkurser, stået bag en reklamekampagne ved hovedindfaldsvejen til Danmark, var gæster ved en foredragsrække hos Start up West, mødtes med Dansk Arbejdsgiverforening og Dansk Industri, intensiverede samarbejdet med erhvervsjuniorerne, skattehjælp og skattemyndighederne på begge sider af grænsen, mødtes med Sprogfokus og tog ud på virksomheder.

Den 27.09.08 afholdt Infocentret sammen med de to grænsependlerforeninger og Slesvigske Parti et grænsependlerseminar om skat på Regionskontoret i Padborg. Seminaret havde 85 deltagere.

Følgende aktiviteter skal fremhæves:

- Fælles foredrag med Skattecenter Tønder om selvangivelse med 470 deltagere
- Deltagelse i flere jobmesser arrangeret af Centrale Auslandsvermittlung Hamburg
- Deltagelse i generalforsamlingen af Eksportchaufførernes Landsforening
- Deltagelse i "Skandinavientag" arrangeret af Arbeitsagentur Rostock
- tre "Lange rådgivningsaftener" sammen med Eures-T, hvor i alt 78 personer blev rådgivet

- Deltagelse på messen "Nordjob" i Flensborg to dage i maj med 112 individuelle rådgivninger
- Infocentret står for den indholdsmæssige del af en ugentlig serie om grænsependlerspørgsmål i dagblade udgivet af Schleswig-Holsteinischer Zeitungsverlag

Der foreligger stadigvæk ikke noget pålideligt talgrundlag at vurdere grænsependlertallet på, men en undersøgelse foretaget i perioden november-december 2008 blandt alle 98 danske kommuner har vist, at antallet af grænsependlere er øget til ca. 19.300. Siden Infocentret startede sit virke i 2004, er antallet af grænsependlere steget enormt. Det hænger som nævnt frem for alt sammen med en forskellig arbejdsmarkedssituation i Danmark og Tyskland, men sikkert også med muligheden for at få kyndig rådgivning om forskellene på dansk og tysk side.

Afslutningsvis skal det nævnes, at Infocentret også i 2008 har bidraget væsentligt til profileringen af Region Sønderjylland-Schleswig. Infocentret hjælper, hvor det kan, er en neutral instans, og både arbejdstagere og arbejdsgivere benytter det som oplysningskilde.

8.2 Sprogkampagne

Bestyrelsen for Region Sønderjylland-Schleswig ønsker at fremme nabosprogene dansk og tysk i grænselandet ved hjælp af forskellige initiativer, så befolkningen bedre kan forstå hinanden, og det grænseoverskridende arbejdsmarked bliver stimuleret.

En evaluering af det grænseoverskridende samarbejde viser, at manglende nabosprogskompetence fortsat er den vigtigste barriere for et øget grænseoverskridende samarbejde.

På vegne af Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde under Regionalforsamlingen i Region Sønderjylland-Schleswig koordinerer Regionskontoret Sønderjylland-Schleswig som sekretariat for det grænseoverskridende samarbejde sprogkampagnen, der skal motivere børn og voksne til at lære nabosproget.

Protector for sprogkampagnen på tysk side er Landtagspräsident des Schleswig-Holsteinischen Landtages, Martin Kayenburg.

Forudsætningen for en vellykket sprogkampagne er, at de forskellige aktører inden for sprog i Regionen trækker på samme hammel for at fremme kompetencerne i dansk og tysk. Derfor arbejder man i et netværk i sprogkampagnen bestående af forskellige institutioner, skoler, universiteter, mindretallene og foreninger, der beskæftiger sig med sprog. Regionskontoret Sønderjylland-Schleswig med Anne-Mette Olsen hhv. hendes vikar Evelyn Holoch/Janne Rösler spiller en ledende og koordinerende rolle i forbindelse med idéudviklingen, planlægningen og den praktiske gennemførelse af de forskellige arrangementer.

Som led i sprogkampagnen blev der afholdt følgende arrangementer i 2008:

Aktion „Grenzenlos! Grænseløs!“ den 10. og 11. april 2008 i Flensborg

Aktion "Grenzenlos! Grænseløs" henvendte sig som en del af sprogkampagnen primært til de ældste skoleklasser. Målet var at vække elevernes interesse for nabosproget, skabe berøringsflader og informere om senere studie- og arbejdsmuligheder. Som led i den tidlige sprogundervisning blev førskolebørn også inviteret med til at deltage i et program, der var tilrettelagt specielt for denne aldersgruppe. Målet med informationsstandene og de åbne aktioner var at få de tilmeldte deltagere og strøgkunder til at interessere sig for grænseoverskridende aktiviteter.

Projektgruppe

Projektgruppen bag aktionen "Grenzenlos! Grænseløs!" bestod af en række repræsentanter indenfor kultur, uddannelse, medier, turisme og politik fra begge sider af grænsen. Følgende organisationer deltog i projektgruppen:

Regionskontor Sønderjylland-Schleswig, Sprachfokus (VUC Sønderjylland & VHS Husum/Flensburg/Schleswig), Kulturbüro Flensburg, Tourismusregion Flensburger Förde, Kinder- und Jugendbüro Flensburg, Der Nordschleswiger, Flensburg Avis, Flensburger Tageblatt, Syddansk Universitet, Højskolen Østersøen, Professionshøjskole Syd / University College, Stadtbibliothek Flensburg, Dansk Centralbibliothek, Bund Deutscher Nordschleswiger, Nachschule Tingleff, Flensburg Galerie.

Aktion "Grenzenlos! Grænseløs!" blev finansieret af Interreg III A-projektet Sprogfokus og Regionskontorets grænseoverskridende pulje.

Arrangementer og aktiviteter under aktionen „Grenzenlos! Grænseløs!“ var bl.a.:

- *Uddeling af Kulturprisen 2008*
- *Ebbe Sand møder skoleklasser – med efterfølgende autografskrivning*
- *På sporene af den dansk-tyske historie – tosprogede byvandring*
- *At bo og studere på den anden side af grænsen*
- *Experimentér med Deutsche Nachschule Tingleff*
- *Skriveværksted*

Børn og unge kunne frit og kreativt med hjælp fra erfarne redaktører fra Flensburger Tageblatt, Flensburg Avis und Der Nordschleswiger producere tekster på dansk og på tysk. Resultaterne kunne ses på "Blandt naboer"-siderne i form af de offentliggjorte tekster. Håndboldspillerne Lars Christiansen og Anders Eggert fra SG-Handewitt stillede i forbindelse med skriveværkstedet op til en velbesøgt autografskrivning den 11.04.08.

- *Prof. Dr. ABC*

Prof. Dr. ABC ledte sammen med førskolebørn efter det forbistrede sprog og tog dem med på en eventyrlig sprogekspedition ind i det danske og tyske sprogs verden. Børnene hjalp den distræte Prof. Dr. ABC med at finde bogstaver og lærte samtidig en sang på dansk og tysk sammen med ham.

- *Dansk-tysk billedbogsbiograf*
- *Begynderkurser i dansk*
- *Musikoprædener (Sønderjysk Pigekor og Masta Pain)*
- *Quiz*

Sprogkampagnen 2008 – en stor succes

Samlet set er status yderst positiv. Det alsidige program appellerede til forskellige aldersgrupper og inspirerede til at deltage. Godt 300 elever fra Danmark og Tyskland deltog i aktionen og mange mennesker informerede sig ved infostandene om det grænseoverskridende arbejde i regionen. De professionelle sportsfolk Ebbe Sand, Lars Christiansen og Anders Eggert sikrede ikke kun sprogkampagnen besøgende, men gav den også en bred profil i medierne.

Protektor for sprogkampagnen, Martin Kayenburg, Landtagspräsident des Landes Schleswig-Holstein

Protektoren for sprogkampagnen, Martin Kayenburg, skriver i programmet til aktionen "Grenzenlos! Grænseløs!" følgende:

"`Visionen Europa` vokser for en stor dels vedkommende frem af de erfaringer, som befolkningen i grænseregionerne gør. De gode kontakter mellem Slesvig-Holsten og Danmark som naboer er et retningsvisende eksempel på mangfoldighed og fællesskab i sameksistensen på tværs af grænser. I den forbindelse bør vi lægge os en gammel talemåde på sinde, som er kendt både i Danmark og Tyskland. Det lyder: "Kun himlen er grænsen".

Sprogkampagnen 2008 med aktionen "Grenzenlos-Grænseløs" er igen en spændende og inspirerende begivenhed for danske og tyske skoleelever. De kan opleve en "grænseløs dag" i Flensborg og sammen samle kulturelle, sociale og sproglige erfaringer. Det omfattende program, som de mange medvirkende institutioner står bag, giver helt sikkert spændende indblik, overraskende perspektivskift og talrige muligheder for at få information om uddannelsesforhold og det grænseoverskridende arbejdsmarked. Her er det relationerne mennesker imellem, der er i fokus, for forbindelserne i det dansk-tyske grænseland, der har udviklet sig fra et "med hinanden" til et "for hinanden", er et godt udgangspunkt for forståelse, tillid og en fælles identitet i grænseregionen.

Jeg vil rette en stor tak til alle på begge sider af grænsen, som tager del i denne forbilledlige aktion og bidrager til, at grænseregionen gør brug af sine mange muligheder for en god nabodialog."

Dansk-tysk lærerkonference

Den dansk-tyske lærerkonference, som henvender sig til tysklærere fra Danmark og dansklærere fra Tyskland, men også til øvrige interesserede lærere fra andre fagområder, blev i år finansieret over Region Sønderjylland-Schleswigs budget.

Den dansk-tyske lærerkonference blev afholdt for fjerde gang i 2008. Årets lærerkonference med titlen "Digitale læremidler - og grammatik med musik" havde fokus på brugen af digitale læremidler i undervisningen. Web 2.0, YouTube, Podcasting og Wiki's er begreber, som eleverne er helt fortrolige med. For lærerne gælder det om at udnytte elevernes evner. I løbet af kursusdagen fik lærerne inspiration og konkrete forslag til, hvordan digitale læremidler kan integreres i sprogundervisningen.

Interessen for at deltage er overvældende. Igen i år blev man nødt til at oprette en venteliste, for den oprindelige maksimumgrænse på 90 deltagere blev hurtigt nået.

Den dansk-tyske lærerkonference 2008 blev organiseret af Regionskontoret for Region Sønderjylland-Schleswig og Center for Undervisningsmidler i Aabenraa i samarbejde med IQSH (Institut for kvalitetssikring ved skolerne i Slesvig-Holsten), VUC Sønderjylland og Højskolen Østersøen.

Den dansk-tyske lærerkonference blev finansieret gennem Regionskontorets grænseoverskridende pulje.

Ungdomsforum

Det var 10. år i træk, at Regionskontoret inviterede danske og tyske elever fra Regionens 9. og 10. klasser til Ungdomsforum. I år deltog 49 elever fra 5 skoler nord og syd for grænsen: Auguste-Viktoria-Schule i Flensborg, STUK Overbygning Toftlund, Deutsche Privatschule Sønderborg, Ferdinand-Tönnies-Schule i Husum og Skærbæk Kommuneskole.

Eleverne samledes den 13. og 14. november på Jugendhof Scheersberg sydøst for Flensborg, hvor der ventede dem et varieret og udfordrende program. De unge dansede, spillede på tromme og fik dramaundervisning. Ud over de kreative inputs var der også foredrag om det grænseoverskridende samarbejde i Region Sønderjylland-Schleswig. Da man på Regionskontoret sammensatte programmet sammen med de deltagende lærere, var det vigtigt, at de unge bliver rystet sammen

på tværs af klasserne og sprogene. De skal i løbet af de to dage motiveres til at snakke nabosproget mest muligt, og man vil gerne gøre dem opmærksom på de fordele, der er ved at bo i en grænseregion.

Efter, at det 10. Ungdomsforum er løbet af stabelen, har hen ved 500 unge i alderen 15-18 år været med til et af Regionskontorets ungdomstræf. Det er forhåbningen, at disse unge har fået en så positiv oplevelse med i bagagen, at de fremover opfatter det som naturligt at se på mulighederne på den anden side af grænsen. Dette års deltagere havde forberedt sig godt på ungdomstræffet. Hver klasse havde en partnerklasse, som der blev udvekslet e-mails med i ugerne op til mødet. Eleverne skulle finde flest mulige oplysninger om hinanden, så de kunne præsentere hinanden.

Ungdomsforum blev finansieret gennem Regionskontorets grænseoverskridende pulje.

Prof. Dr. ABC

I de forløbne år har Professor Dr. ABC besøgt i alt 30 børnehaver i Regionen - og det med stor succes. Børnene var begejstrede, og det var pædagogerne i børnehaverne også.

Børnehaveprojektet er blevet til på baggrund af et samarbejde mellem Anne-Mette Olsen fra Regionskontoret, diplompædagogen og klovn Claus Sax Hinrichs, kulturkonsulent Ulla Jensen og ikke mindst de deltagende børnehaver.

Sønderborg Kommune var så begejstret for projektet, at den i samarbejde med Regionskontoret gav yderligere 6 danske børnehaver mulighed for at deltage i projektet. Når den distraete professor havde besøgt hver børnehave to gange, havde de mulighed for enten at besøge en tysk børnehave og opleve en dag sammen med de tyske børnehavebørn og professoren, eller de kunne vælge at tage på opdagelsesrejse i det nyåbnede Zwergenphänomena sammen med professoren.

Sønderborg Kommune finansierede besøgene og transportudgifterne, og som altid stod Regionskontoret for planlægningen og den praktiske gennemførelse af projektet.

Siden projektstarten i 2006 er Prof. Dr. ABC nået ud til i alt 40 danske og tyske børnehaver. Dvs., at ca. 800 børn og 80 pædagoger har deltaget i sprogprojektet i de seneste tre år.

Projektet er i hele forløbet blevet koordineret af Regionskontoret.

Hos børnene i de deltagende børnehaver har professoren overgået alle forventninger. De elsker figuren, ikke kun fordi det er en distraet klovn, men fordi han også er en nysgerrig forsker, som gerne vil opdage noget sammen med børnene.

8.3 Skoleidrætsdag

Den 11. september 2008 blev Region Sønderjylland-Schleswigs skoleidrætsdag afholdt for syvende gang. Der er stor tilslutning til arrangementet fra deltagerens side, og igen i år kunne det samle ca. 900 elever fra Danmark og Tyskland.

Den grænseoverskridende skoleidrætsdag bliver arrangeret af faggruppen SpoReg.

Målet med skoleidrætsdagen er at skabe muligheder hen over grænsen for de deltagende elever til at komme i kontakt med hinanden - ikke kun under arrangementet, men også før og efter.

Kulminationen i dette forløb er skoleidrætsdagen, som på skift finder sted i Danmark og Tyskland.

Under skoleidrætsdagen inddeles eleverne med deres partnerklasser i hold og kan således lære hinanden endnu bedre at kende.

Skoleidrætsdagen har 6. årgangseleverne som målgruppe, da eleverne skal vælge deres andet fremmedsprog i sjette skoleår, som de så vil blive undervist i fra og med syvende skoleår.

Kontakten med eleverne på den anden side af grænsen kan give impulser, så nysgerrigheden for nabosproget bliver vakt.

Skoleidrætsdagen bidrager til den interkulturelle forståelse, da den kan være startskuddet til varige grænseoverskridende kontakter.

Skoleidrætsdagen blev finansieret gennem Regionskontorets grænseoverskridende pulje.

8.4 Region Sønderjylland-Schleswigs kulturpris

Region Sønderjylland-Schleswigs kulturpris på 80.000 DKK/11.000 € blev uddelt for tredje gang i år. I 2004 var det et grænseoverskridende kor- og musikprojekt med Rødekro Musikskole og børnekoret under Matthias Janz, Flensborg, der vandt prisen. For to år siden gik prisen til BørneKunstFestival.

Region Sønderjylland-Schleswigs kulturpris blev i 2008 tildelt det kulturhistoriske projekt "Det grænseløse landskab - Tosproget formidling af det fælles kulturlandskab i Vestslesvig".

Projektets overordnede mål er at bidrage til en øget kulturhistorisk forståelse, samarbejde og netværk på tværs af grænsen.

Tøndermarskgruppen har gennem flere år indsamlet dokumentation for og beretninger om alle former for synlige spor af kulturhistorien i Tøndermarsken.

For at formidle denne kulturhistoriske viden over for en større gruppe mennesker på begge sider af grænsen har Tøndermarskgruppen og Museum Sønderjylland Kulturhistorie Tønder indgået et samarbejde med flere lokale foreninger syd for grænsen og med lokalhistorikeren Hans Carstensen.

Projektet består af fire ture med tosproget formidling af kogenes kulturlandskab samt en tosproget publikation om diger og koge i marsklandet, som blev udgivet i november.

De fire ture, der på både dansk og tysk førte deltagerne gennem hele inddigningens, afvandings og kogenes historie på begge sider af den nuværende politiske grænse fra 1920 fra det tidlige dige, der inddigede Wiedingharder Koog i 1436 til det fremskudte dige ved Vidåslusen, der inddigede Margrethekog i 1982, blev gennemført i sommeren 2008. Som afslutning vises filmfotografen Carl Christiansens kortfilm "I Noldes landskab".

Projektgruppen består af Friisk Foriining, Kreisbauernverband Südtondern, Landboforeningen for Sydtønder Amt, Digelaget for Tøndermarsken, Deich- und Hauptsielverband og Naturschutzverein Wiedingharde, Tøndermarskgruppen og Museum Sønderjylland Kulturhistorie Tønder.

Juryen begrundede sit valg af netop dette projekt som følger: "Projektet rummer mellemfolkelig forståelse i praksis og giver inspiration til videreudvikling." Også Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde var enig i, at projektet "er en døråbner, der aktiverer menneskene og fremmer nysgerrigheden".

Desuden vil de fire busarrangementer i 2008 kunne danne udgangspunkt for lignende arrangementer, der vil kunne bestilles af mange forskellige grupper på begge sider af grænsen i de kommende år.

8.5 Workshop "Perspektiver for sporten i Region Sønderjylland-Schleswig"

Hvad har vi haft tidligere, hvad har vi nu, og hvad kan vi få i fremtiden? Det var et af hovedspørgsmålene på workshoppen om sport i grænseregionen i Nordsee Akademie Leck.

Faggruppen SpoReg og Regionskontoret havde arrangeret workshoppen. Målet med workshoppen

var at udveksle tanker og idéer om sportens fremtid i Regionen, at få kendskab til støttemuligheder og at udveksle projektidéer. Anders Dahl-Nielsen, teammanager for SG Flensburg-Handewitt, var inviteret som særlig gæst. Han præsenterede holdet og klubbens filosofi med afsæt i spørgsmålet: "Elitesport i grænseregionen: en tilfældighed eller resultatet af grænseoverskridende samarbejde?". Ifølge Anders Dahl-Nielsen er det at være bevidst om sine rødder og have en værdifuld kapital for holdet heri undertiden vigtigere end at købe de teknisk bedste spillere for mange penge, og han brød samtidig en lanse for grænselandet. Identitet, regional forankring, tæt kontakt til fansene og klubvenner udgør et potentiale, man ikke må undervurdere. I forhold til den aktuelle debat om de millionbeløb, som spillerne købes og sælges for, sagde Anders Dahl-Nielsen: "Jeg vil hellere tabe med et hold, der vil noget - end vinde med et hold, som egentlig ikke vil noget..."

Carsten Kock (R.S.H) var tovholder under workshoppen. Han kom i sin introduktion ind på forgangne tiders store sportsfester i Regionen og nævnte "Grenzlandtreffen" i Leck som et eksempel herpå. Deltagerne, som kom fra idrætsforeninger og -organisationer samt forskellige institutioner og grupper fra Danmark og Tyskland, fik eksempler på forskellige muligheder for at opnå økonomisk tilskud fra EU med henblik på at gennemføre særlige aktioner og projekter.

Med udgangspunkt i det succesfulde arbejde i Ems-Dollart-regionen (tysk-hollandsk grænseregion) blev der diskuteret projekteksempler med projektmanager Armin Gallinat fra denne region. Deltagerne fik desuden et dybere indblik i emner som "Sundhed og breddesport" og "Sport i kulturen" i to yderligere workshoprunder. Efter to dage nåede man frem til det vigtige resultat, at der er behov for nye tilgange, nye idéer og nye strategier for at få folk til at interessere sig for grænseoverskridende projekter og for også at skabe en ny bevidsthed på det politiske område.

Personaleoversigt

Lis Blake

- Sekretariat
- Regnskab
- Indkøb
- Personleadministration
- Post
- Korrespondance

Andrea Graw-Teebken

- Udvalgssekretær
- Forvaltning udvalg og Regionalforsamling
- Specielemner/ Projekter

Peter Hansen (leder)

- Regionalforsamling
- Bestyrelse
- Faggruppe SpoReg
- Budgetansvar
- Udvalgssekretær
- Personaleleder
- Sikkerhedsleder
- Marketing / Presse

Janne Rösler

- Sekretariat
- Oversættelser
- Hjemmeside
- Tolke / Tolkeanlæg
- Arkiv
- Projektarbejde

Anne-Mette Olsen

- Projektleder Kulturbro-Kulturbrücke (10 timer)
- Udvalgssekretær
- Sprogkampagne
- Faggruppe kultur
- Faggruppe ungdom og sport
- Faggruppe sprog og interkult. forståelse

Anna Kindberg Jacobsen

- Projektmedarbejder Kulturbro-Kulturbrücke

Harry Jørgensen

- Telefonhotline
- Infomateriale
- Fagarkiv

Sylvia Witte

- Rådgivning
- Infomateriale
- Foredragsvirksomhed
- Netværkskontakter
- Faggruppe sygedagpenge

Alexander Roeder

- Rådgivning
- Infomateriale
- Foredragsvirksomhed
- Netværkskontakter
- Hjemmeside infocenter
- Forvaltningsunderstøttelse

Anne Grethe Dietrichsen

- Rengøring

**Katrin Schmunz
(studentermehhjælper)**

- Arkiv
- Ad hoc opgaver

**Anne Schulz
(studentermehhjælper)**

- Arkiv
- Ad hoc opgaver